

BELEVENISSEN

VAN

P.R. BOELE VAN HENSBROEK

ADELBORSTENJAAR 1938

Oktober 1996

P.R. (Robby) Boele van Hensbroek
48 Kintyre Street, Brookfield
BRISBANE Queensland 4069
AUSTRALIA

Phone: 617 33741920
Fax: 617 32793422

Belevenissen van P.R. Boele van Hensbroek
Adelborstenjaar 1938

Graag wil ik wat bijdragen aan het boek over de carrières, die onze jaargenoten maakten in en buiten de Marine.

Wat dat aangaat moet ik denken aan het boek Prediker in de Bijbel waar het zegt: "Het ene geslacht gaat en het andere komt, om dan zelf weer te gaan en wie zal het nog herinneren."

Door het initiatief van Harry Bolhuis wordt het wedervaren van ons geslacht adelborsten althans vastgelegd en bewaard voor komende generaties en worden wij misschien niet vergeten. Een prachtig idee!

0---0

Mijn verhaal begint in mei 1940, toen de Duitsers Nederland binnenvielen.

Ik was één van de gelukkigen, die weg kon komen naar Engeland en vandaar met Hr. Ms. 'Sumatra' via de West en Zuid Afrika met 24 jaargenoten naar het toenmalige Nederlands Indië ging om daar onze studie af te maken.

Na onze beëdiging in juni 1941 werd ik op de 'Tromp' geplaatst om daarmee in 1941/42 deel te nemen aan de strijd tegen Japan. Ik neem aan dat de geschiedenis van deze acties bekend genoeg zijn en dat ik er niet verder over hoeft uit te wijden.

Wederom was ik gelukkig, dat de 'Tromp' bij Bali zo zwaar getroffen was, dat zij naar Australië moest voor reparaties voordat de slag in de Javazee plaats vond, waar de meeste van onze jaargenoten sneuvelden.

Wij, van de 'Tromp', waren de laatste zes jaargenoten die de strijd zouden voortzetten van de oorspronkelijke vierentwintig die in Indië kwamen. Het waren: Brocx, Lawson, Thesingh, Vermeer, Elbers en ikzelf. Uiteindelijk zouden acht jaargenoten de oorlog overleven.

Vanuit Australië ging ik in mei 1942 via de V.S. naar Engeland, waar ik in oktober bij de mijnenveegdienst geplaatst werd.

Wij opereerden meestal vanuit Yarmouth langs de Oostkust van Engeland. Eind 1944 werd ik als commandant bij de M.L.'s (motor launches) geplaatst. Deze schepen moesten patrouilleren voor de Belgische kust tegen midget submarines. Helaas zijn wij er nooit één tegen gekomen.

Na de overgave van Duitsland moesten wij vanuit IJmuiden Duitse mijnenvegers escorteren die de kanalen langs de Nederlandse kust moesten schoonvegen. Een nogal saai werk en ik was dan ook blij dat er een mogelijkheid kwam naar Indië te gaan, waar ik min of meer mijn hart aan verpand had.

Zodoende ging ik in november 1945 als Cdt. van de mijnenveger 'Schokland' met het flottielje mijnenvegers naar Nederlands Indië waar wij begin 1946 aankwamen.

Wij hebben daar o.a. mijnen opgeruimd bij Makassar, Borneo, Celebes en Nieuw Guinea.

Het was een opwindende tijd, vooral in de Buitengewesten, waar met grote onderlinge samenwerking tussen de Indonesiërs en de Nederlanders de economie en welvaart weer zienderogen opgebouwd werd.

Het was in deze periode dat ik mijn a.s. vrouw ontmoette, Mieneke Hissink, die als verpleegster diende op het hospitaalschip 'Oranje'. Wij ontmoetten elkaar op een feest dat speciaal gegeven werd omdat er zoveel meisjes a/b waren en wij wel weer eens sociaal contact wilden hebben.

Gedurende mijn verblijf in Indië verzocht ik bij de opleiding voor artillerie-officier te komen, met het resultaat dat ik in december 1946 naar Nederland terugging per vliegtuig. De cursus begon op 1 maart 1947.

Op 10 februari 1947 trouwden Mieneke en ik en wij konden nog net even een huwelijksreis maken naar Engeland voordat mijn opleiding begon.

Begin 1948 werd ik als artillerie-officier geplaatst op Hr. Ms. 'Van Kinsbergen', waarmee ik drie reizen maakte naar West Indië. Het schip was onder commando van Kap. t/zee S. den Boeft.

Behalve dat dit de beste commandant was die ik ooit gehad heb, heb ik zeer veel van hem geleerd, waar ik de rest van mijn leven plezier van heb gehad en ook toegepast heb.

Bijvoorbeeld gaf hij zijn volle vertrouwen aan zijn officieren en onderofficieren en liet het aan hen over om de gewenste doeleinden zo efficiënt mogelijk te bereiken. Hij hield geregeld besprekingen in zijn kajuit waar alle officieren aanwezig waren en waar iedereen vrijuit zijn mening kon geven.

Het resultaat was dat de bemanning van hoog tot laag buitengewoon gemotiveerd werd, en het gevolg daarvan was dat de 'Van Kinsbergen' in een zeer korte tijd een hoge graad van gevechtsgereedheid bereikte.

Het was een trots schip.

Eind 1949 werd de 'Van Kinsbergen' buiten dienst gesteld en werd ik als instructeur op de artillerieschool 'Argus' geplaatst.

Deze tijd is mij goed bevallen, vooral omdat ik mijn kennis en ervaring kon doorgeven en in praktijk kon brengen. Natuurlijk ook omdat ik kon genieten van ons jonge gezin, doordat ik een walbaan had.

Ik wil nu even teruggaan tot mijn opvoeding als jongen thuis.

Hoewel mijn vader nooit in Nederlands Indië geweest was, was hij als oud-Grenadier, zich zeer bewust van de grote verantwoordelijkheid die wij als natie hadden voor het welzijn van de volkeren van Indië. Hij had veel gelezen over de politieke ontwikkeling in dat land en kende ook vrij veel deskundigen op bestuurs- en regeringsgebied.

Daaruit volgde dat hij zich welbewust was, dat als men niet voorzichtig was, bepaalde volken in de buitengewesten hun stem zouden verliezen aan Java als het land meer zelfstandigheid kreeg.

Ik kwam dus in 1940 met deze achtergrond in Indië aan en volgde met veel interesse de politieke ontwikkeling en vooral het onderzoek van de Commissie Visman, die naging wat de wensen van de Indonesiërs eigenlijk waren op staatkundig gebied. Het bleek dat de overgrote meerderheid van de Indonesiërs de band met Nederland wilde bewaren in een Unie, waarbij een Rijksregering en een Rijksparlament zouden komen. Indonesië zelf zou een federale staat worden, waarbij de rechten van de minderheden beschermd zouden worden.

Als eerste stap werden twee Indonesische ministers in 1942 in de Nederlandse regering in Londen opgenomen.

Toen ik echter in 1946 in Indië kwam, en vooral later, ging het er naar uitzien dat men onder Britse en later Amerikaanse druk, de ons wel toegedane Indonesiërs en hele volkeren die in onze toezeggingen vertrouwd hadden, in de steek ging laten. Ik kon mij daarbij niet neerleggen.

Toen mij dan ook in begin 1950 aangeboden werd een jaar in Delft te gaan studeren heb ik dit niet geaccepteerd en deelde de Cdt. Van 'Argus', de Kap.lt/zee P. Cool mede, dat ik erover dacht uit de Marine te gaan, omdat ik mij niet kon neerleggen bij de m.i. eerloze gedragingen van de Nederlandse regering.

Enige tijd later diende ik mijn request tot ontslag in en werd mij meegedeeld dat ik in september 1950 de dienst kon verlaten.

Aangezien er echter een tekort aan instructeurs op de 'Argus' was, ging ik pas definitief de dienst uit op 28 februari 1951.

Intussen hadden Mieneke en ik besloten naar Australië te gaan. Er was een grote vraag naar werkkrachten; Canada vonden we te koud en de U.S. legden te veel moeilijkheden in de weg.

Wat moesten wij er echter gaan doen?

Ik hoorde dat er een groot huizentekort was, dus besloten wij in de bouw te gaan. De huizen waren daar toen meestal van hout, dus het was niet moeilijk met onze technische achtergrond om te begrijpen, hoe dat te werk ging.

Tevens had ik bij de LOI een cursus 'Bedrijfsleider' gevolgd, zodat ik, toen ik in Australië kwam, enig idee had hoe de economie en een bedrijf eigenlijk werkten.

Op 5 maart 1951 kwamen mijn vrouw en ik en onze twee kinderen per vliegtuig in Sydney aan.

Na de formaliteiten in het Migrants camp 'Bathurst' ging ik naar Sydney om werk te zoeken.

Ik moet zeggen dat het idee, dat ik geen werk had na 13 jaar bij de marine, niet mee viel. Ik was een gewone burger geworden en het idee min of meer met mijn pet in mijn handen te staan, voelde ongewoon en niet prettig aan.

In Nederland was ik al in contact gekomen met de 'Union Bank of Australia', dat een kantoor had in Amsterdam.

In Sydney hadden zij een soort emigrantenafdeling onder leiding van een oud KMA-officier, ongeveer van onze leeftijd, waar ik een introductie voor had.

Ik vroeg of hij misschien een baantje wist. Ja, hij had wel wat. Er was nl. een Nederlandse schilder, die geen Engels sprak en iemand nodig had om te quoteren. Salaris £ 12.- per week, hetgeen in 1951 niet eens zo gek was. Ik was dus onder dak.

Deze baan deed ik voor ongeveer 4 maanden toen iemand mij voorstelde bij een Real Estate Agent te gaan werken. Ik geloof niet dat ik erg goed was in dit bedrijf, vooral omdat ik het soms moeilijk vond huizen te verkopen die mij persoonlijk niet aantrokken. Ik leerde echter wel veel over wat men nu 'marketing' noemt en het omgaan met klanten.

Inmiddels hadden Mienke en ik een stuk land gekocht in de omgeving van Sydney, waarop wij ons uit Nederland gekomen 'pre-fab' huis wilden bouwen.

Het blok was eigenlijk een bos en toen mijn buurman mij zag ploeteren met het velen van bomen, kwam hij over en vroeg of dit de eerste keer was dat ik dit soort werk deed. Op mijn bevestiging stelde hij voor, dat hij het voor mij zou doen met een vriend voor £ 8.-.

Na twee weken was alles mooi schoon. Toen ik hem wilde betalen kwam de zo typische Australische opmerking uit die tijd: "No mate, we don't want any money, we will give you a go. You give me a beer when you move in."

En zo waren zo veel Australiërs. Zij zagen die nieuwe emigranten met enige verwondering aan, maar ze waren bereid 'to give them a go'.

In September trokken we in ons huis en genoten weer van onze meubels en boeken en vooral van onze gramfoonplaten.

Australië was opwindend in die tijd. Er was een enorm tekort aan arbeidskrachten, overall kon men werk krijgen, alles stond open voor eigen initiatief.

De bouwwereld lag wijdopen, maar helaas hadden wij nog niet genoeg kapitaal om zelf te beginnen, hoewel wij een agentschap hadden voor in Nederland gemaakte 'pre-fab' huizen.

In oktober 1951 kwam de vader van Ferdinand van Kretschmar van Veen over en zocht ons op in ons nieuwe huis. Het was een gezellige avond en aan het eind vroeg hij of ik een jaar bij de Hollandse Aannemings Mij. wilde komen, als assistent manager. De HAM zou een baggerwerk krijgen in de haven van Newcastle ten noorden van Sydney.

Niet alleen namen wij dit aanbod met beide handen aan, maar tevens wilde de heer Van Kretschmar twee huizen via onze net opgerichte bouwonderneming kopen, die uit Nederland geïmporteerd zouden worden.

Per slot van rekening was het contract maar voor één jaar en ook hij wilde ons 'a go' geven.

De twee huizen stonden er in 1993 nog steeds.

Het jaar dat ik bij de HAM werkte heeft mij veel inzicht gegeven hoe de burgermaatschappij eigenlijk werkt. Met mijn marine-ervaring was het eigenlijke baggeren en de omgang met het personeel niet erg moeilijk. Wat echter wel belangrijk was, dat ik leerde om met bonden om te gaan, die toen in Australië veelal door de communisten beheerst werden.

Het vervelende voor de bonden was dat het personeel van de HAM enorme 'performance bonuses' ontving en in het geheel niet wilde staken over onbenulligheden, zoals dat hier toen gewoon was.

Op een gegeven dag kwam een gevreesde unionleider Paddy Troy, met zijn maat bij mij op kantoor.

Zijn union was net 'deregistered', vanwege wangedrag, maar met allerlei dreigementen wilden ze toch dat de bemanning van hun organisatie lid zouden worden. Ik had geen idee wat ik moest zeggen of doen, dus vertelde ik hen dat het in Nederland de gewoonte is dat de directie de verantwoordelijkheid op zich neemt voor het welzijn van het personeel en dat het daarom niet mogelijk was hen aan te raden lid te worden van zijn bond die gederigistreerd was.

Paddy keek mij stomverbaasd aan en vroeg wat ik eerder gedaan had. Toen ik hem vertelde dat ik bij de marine geweest was, zei hij zo iets als: "That does not surprise me". Hij stond op en ging met zijn maat naar de deur; daar draaide hij zich om en zei voordat hij eruit ging: "You won't have any trouble from us." Hij hield zijn woord.

De salarissen waren goed bij de HAM, maar het was vooral het bonussysteem dat iedereen aanspoorde tot een zo groot mogelijke productie. En zo was het dat het tweejarige contract voor het uitdiepen van de haven van Newcastle in één jaar klaar was. Mijn bonus was meer dan mijn hele jaarsalaris en ik had dus een kapitaaltje om zelf te kunnen beginnen met mijn bouwbedrijf.

Intussen was de HAM naar Fremantle in in West Australië verhuisd, zodat Mienieke en ik besloten daar ons bedrijf op te zetten.

Wij kochten een 12 HA-boerderijtje 16 KM van Perth, waar wij de volgende 22 jaar zouden wonen en waar onze familie zich zou uitbreiden van twee kinderen tot vijf.

Langzaam maar zeker bouwden wij ons bedrijf op. Mieneke en ik deden de boeken 's avonds thuis en ook hier kwam onze marine-ervaring ons goed van pas. Ik was nl. zes maanden tokochef geweest op de 'Van Kinsbergen' en had dus zes maal een Winst- en Verliesrekening en een Balans moeten opmaken, maw. wat voor een burger zes jaar duurt, leerden wij in een half jaar.

Intussen groeiden de kinderen op, wij hadden vier rijpaarden en een paar melkkoeien en wij deden mee aan de vele paardenevenementen die toen in Perth op gang kwamen. Veel dingen in West Australië waren toen nog echt Engels.

Perth had een bevolking van ongeveer 500.000 mensen, uitgespreid over een oppervlakte van vier of vijf maal die van Amsterdam. Er was dus veel ruimte.

Toen wij er pas waren, in 1954, liepen er nog kudde van wilde paarden rond, sommige mensen woonden in hutten in de bush en men zag ze alleen maar als ze eens per maand hun 'supplies' kwamen halen. Het was allemaal erg vreedzaam en eenvoudig en men was tevreden met wat men had, vooral omdat de vreselijke 'depression' van de dertiger jaren nog vers in het geheugen lag.

Werkeloosheid bestond eigenlijk niet.

De meeste van onze vrienden waren in dezelfde omstandigheden als wij, dwz. dat wij allemaal zoveel mogelijk spaarden en weinig geld hadden om uit te geven.

Zoals meestal, vormden zich vriendenkringen van gelijkgezinden met min of meer dezelfde achtergrond en opleiding. Uiteindelijk zouden praktisch allen goed slagen in dit nieuwe land als oa. universiteitsprofessor, ingenieur, verkoopsdirecteur en zo meer.

Wij gaven onder elkaar soms diners, waarbij de dames weer hun avondtoiletten konden dragen en de heren in smoking verschenen. Hoewel het eten zelf erg eenvoudig was omdat niemand geld had, waren wij weer even in het leven waar wij aan gewend waren. Ook voor de kinderen was het goed te zien wat voor ons 'normaal' was. Soms spreken zij er nog over.

Niet alleen Nederlanders deden hieraan mee. Ook Engelse vrienden kwamen graag om weer gesprekken te kunnen voeren over allerlei verrijkende onderwerpen, zoals internationale politiek, rechtsvormen en nog veel meer. Een Britse vriend was als jong advocaat uit Engeland gekomen en zou uiteindelijk rechter worden in de Supreme Court van West Australië. Zoals hij later vertelde, zou dat in Engeland onmogelijk geweest zijn.

Ook onze zaken ontwikkelden zich gestadig en vooral nadat wij zelf de hypotheek voor onze klanten konden regelen, werden wij een middelgroot bouwbedrijf. Het duurde dan ook niet lang voordat wij in 1962 een mooi aanbod kregen onze zaak te verkopen. Mieneke en ik hadden langzamerhand schoon genoeg van het bouwen.....

Hierna volgden jaren van experimenteren en het ontwikkelen van verschillende projecten. Bij voorbeeld waren wij betrokken met een toen nieuw proces voor het maken van meat-meal en het ontvetten van wol waar ook Werkspoor bij betrokken was. Allemaal erg interessant, maar uiteindelijk leverde het niet veel op.

Ondertussen hielden wij onze beleggingsmaatschappij aan, maar er waren weinig projecten die mij echt interesseerden, totdat in 1971 een bosbouwingenieur onze hulp vroeg bij het opzetten van commerciële bossen.

Hier was eindelijk iets dat positief was, dat goed was voor het land en waar je de resultaten van kon zien, zij het na en over een lange tijd.

Nadat wij in West Australië begonnen met onze bossen kwam ik door een toeval in contact met een makelaar uit Queensland. Wat hij vertelde over deze toen nog 'achtergebleven' staat, was haast niet te geloven.

Landprijzen waren een derde van die in West Australië, men kon bij de kust nog grote stukken land kopen, van veel betere kwaliteit dan in W.A., voor bosbouw.

Het resultaat was dat wij 2000 HA kochten ten Noorden van Gympie en begonnen onze dennenbosplantages op te bouwen.

Het was een drukke, opwindende tijd met het schoonmaken van het land en planten van de bomen, de aanleg van 30 KM. aan wegen en nog veel meer. Zo lieten wij 600 vleeskoeien tussen de bomen grazen om het gras kort te houden tegen brandgevaar.

Uiteindelijk bouwden wij een mooie kudde van Draught Masters op, een speciaal gekweekt ras, dat goed bestand is tegen de warmte en de bloedzuigers.

Ook besloten wij in 1974 naar Queensland te verhuizen en kochten een blok land van een HA., nabij Brisbane om daar te gaan wonen.

Na ons bezoek aan Zuid Afrika in 1968 besloten wij een Kaaps huis te bouwen met de mooie Hollandse gevels. Wij hopen, dat ook na ons vele volgende bewoners nog zullen genieten van deze mooie bouwstijl.

Onze kinderen waren gedeeltelijk al klaar met hun studies, toen wij verhuisden, alleen de jongste was nog op de middelbare school en ging mee naar Brisbane, terwijl later onze jongste dochter daar ook haar universiteitsstudie af zou maken.

Queensland heeft een heerlijk klimaat en een mooie sub-tropische natuur. Het doet soms aan Indië denken.

's Winters doet men 's avonds een vuurtje aan om warm te blijven, maar om een uur of elf in de morgen trekt men zijn jasje of trui weer uit.

Nu, na 22 jaar, gaan de bossen eindelijk wat opleveren. Het is mooi en prettig in je eigen bos rond te lopen en te genieten van de natuur en elk jaar de bomen te zien groeien. En dan zijn er kangaroes en emoes.

In 1985 begonnen we tevens een kleine merchantbank, die het aardig doet, vooral op het gebied van factoring en discounting.

Zelf ben ik nu alleen nog maar 'adviseur'. Onze oudste zoon Andrew is directeur en hij doet het goed.

Mijntje, onze oudste dochter, studeerde Physical Education in West Australië en werkte als lecturer aan de Universiteit totdat ze trouwde. Zij is getrouwd met een farmer, en heeft een zoon en twee dochters.

Zij en haar man wonen op een boerderij in het Z.W. van Australië. Hun farm is nu geheel bedekt met bossen, die meer opbrengen dan gewoon boeren. In de 'Woolshed' hebben ze een truienfabriek opgezet. Zij exporteren deze zelfs naar de V.S. en Japan.

Andrew woont in Brisbane. Hij studeerde economie op de University in W.A., voordat hij bij ons in de zaak kwam. Helaas is zijn huwelijk verkeerd gegaan. Gelukkig ziet hij, zowel als Mieneke en ik zijn twee teenagers, een jongen en een meisje, regelmatig. Zoals gezegd beheert hij de familiezaak.

Onze tweede dochter Keetje, een verpleegster, is getrouwd met een wheat & sheep farmer in West Australië. Zij wonen op een prachtge, 4000 HA. boerderij, 150 KM. Van Perth. Zij hebben twee zoons en een dochter.

Emma, onze jongste dochter, studeerde Human Movement en werkte als lerares op een meisjesschool. Zij is nu getrouwd met een ingenieur, die technisch directeur is van een civil engineeringaannemings maatschappij. Zij wonen in Perth en hebben vier kinderen, drie jongens en een meisje. Ze doen het ook goed.

Martijn onze jongste zoon, is ongetrouwd, na een kortstondig huwelijk. Hij studeerde Business Management en werkt nu bij een mijnmaatschappij, hetgeen hem goed schijnt te bevallen. Wij hopen, dat ook hij eens een eigen familie zal hebben.

Dit zijn dan (in het kort) de belevenissen van Mieneke en mij, gedurende ons leven in Nederland en Australië.

Oktober 1996.

P.R. (Robby) Boele van Hensbroek
48 Kintyre Street, Brookfield
BRISBANE Queensland 4069
AUSTRALIA

Phone: 617 33741920
Fax: 617 32793422